

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 4Asan/13/2021
Identifikačné číslo spisu: 5020200032
Dátum vydania rozhodnutia: 31. mája 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:5020200032.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Benczovej a zo sudkýň Mgr. Kristíny Babiakovej a JUDr. Zuzany Šabovej, PhD. (sudkyňa spravodajkyňa), v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): S. L., J.. XX.XX.XXXX, G. U. H. I. Č.. XXX/XX, XXX XX Ž., právne zast. Mgr. Michal Zeman, advokát so sídlom Medená č. 18, 811 02 Bratislava, proti žalovanému: Krajské riaditeľstvo PZ v Žiline, Krajský dopravný inšpektorát so sídlom Kuzmányho č. 26, Žilina, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KRPZ-ZA-KDI-SK-39/2017 zo dňa 23. júna 2017, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti výroku II. rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 28Sa/1/2020-213 zo dňa 27. novembra 2020, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky z r u š u j e II. výrok rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 28Sa/1/2020-213 zo dňa 27. novembra 2020 a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

I.

Priebeh súdneho konania

1. Žalobou podanou na Krajskom súde v Žiline (ďalej len „správny súd“) sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. KRPZ-ZA-KDI-SK-39/2017 zo dňa 23. júna 2017 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Okresného dopravného inšpektorátu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline č. ORPZ-ZA-ODI2-118/2017-P zo dňa 20. apríla 2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“). Prvostupňovým rozhodnutím bol žalobca podľa § 4 ods. 1 písm. b) a § 16 ods. 4 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov uznaný vinným zo spáchania priestupkov proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. h), bod 2 a písm. l) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“), za čo mu bola uložená pokuta vo výške 150 EUR.

2. V žalobe žalobca uviedol, že napadnuté rozhodnutie mu bolo doručené 7. novembra 2019 na základe jeho žiadosti zo dňa 23. októbra 2019. Čo sa týka dňa doručenia napadnutého rozhodnutia, ďalej uviedol, že nevie, kedy presne žalovaný považuje rozhodnutie za doručené a kedy prvýkrát

doručoval rozhodnutie žalobcovi. Tým, že žalobca rozhodnutie neprevzal, musí dátum vychádzať z fikcie doručenia. Nakoľko s účinnosťou od 1. júla 2017 sa v Správnom poriadku menili pravidlá pre fikciu doručovania, z predpokladaného dátumu doručenia 18. júla 2017 sa žalobca domnieval, že žalovaný použil fikciu podľa § 24 ods. 2 Správneho poriadku v znení od 1. júla 2017. Vychádzajúc z úložnej lehoty 18 dní a jedného dňa na vrátenie zásielky žalovanému, druhý pokus o doručenie rozhodnutia sa zrejme uskutočnil dňa 29. júna 2017 a prvý pokus o doručenie 28. júna 2017. Žalobca sa však v čase prvého pokusu o doručenie vôbec nezdržoval v Žiline, o čom predložil dôkazy a navrhol vypočuť svedkov. Ďalej v žalobe uvádzal meritórne námietky, pre ktoré mal za to, že napadnuté rozhodnutie je nezákonné, a to najmä zánik zodpovednosti za priestupok a iné tvrdené procesné pochybenia.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že napadnuté rozhodnutie bolo žalobcovi doručované prostredníctvom Slovenskej pošty, a.s. ako doporučená zásielka adresovaná do vlastných rúk. Neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný 28. júna 2017, opakované doručenie vykonané dňa 29. júna 2017. Zásielka bola uložená na pošte od 29. júna 2017 do 18. júla 2017 (možnosť vyzdvihnúť zásielku na pošte), kedy bola vrátená odosielateľovi. Žalovaný mal za to, že pri doručovaní zásielky zamestnanec pošty vykonal doručenie v zmysle poštových podmienok a žalovaný považoval zásielku za doručенú v zmysle zákona. Z uvedených dôvodov navrhol súdu, aby žalobu zamietol.

4. Žalobca sa k vyjadreniu žalovaného vyjadril replikou zo dňa 9. júla 2020. Uviedol, že doručovateľ nikdy nezistuje, či sa adresát v čase doručovania zdržiava v mieste doručenia, pričom ak sa mu nepodari zásielku doručiť, vyznačí, že adresát nebol zastihnutý. Žalobca v žalobe a v podaní zo dňa 4. júna 2020 zdokladoval, že sa v mieste doručovania nezdržoval v deň prvého pokusu o doručenie, ako aj počas celého obdobia, kedy bolo možné zásielku prevziať na pošte. Okrem toho žalovaný nesprávne uvádza, že zásielka bola uložená na pošte do 18. júla 2017, nakoľko bola uložená len do 17. júla 2017, nemohla byť, teda osobne prevzatá 18. júla 2017.

5. Správny súd rozsudkom sp. zn. 28Sa/1/2020 zo dňa 27. novembra 2020 napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi nepriznal právo na ich náhradu.

6. Správny súd sa vo vzťahu k meritu veci stotožnil so základnou žalobnou námietkou, a to že v danom prípade, vzhľadom na právoplatnosť napadnutého rozhodnutia, ktorá nastala dňom 7. novembra 2019, napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v prekluzívnej lehote stanovenej v § 20 ods. 1 zákona o priestupkoch, po uplynutí ktorej zaniká zodpovednosť za priestupok. Priestupok mal žalobca spáchať dňa 11. novembra 2016 a táto lehota preto končí dňom 11. novembra 2018. Je potrebné, aby v tejto lehote rozhodnutie o uložení sankcie nadobudlo právoplatnosť. Až jeho právoplatnosťou je priestupok prejednaný. Správny súd poukázal na rozsudok NS SR, sp. zn. 4Sž/21/2001 zo dňa 25. septembra 2001 v obdobnej právnej veci, podľa ktorého za uloženie sankcie za správny delikt možno považovať len také rozhodnutie, ktoré je už v zásade konečné a ktorým bola právoplatne uložená povinnosť plniť. Až právoplatnosťou takéhoto rozhodnutia bola priamo dotknutá právna sféra povinného subjektu. K uplynutiu dvojročnej prekluzívnej lehoty teda došlo predtým, ako napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a je preto potrebné konštatovať, že v priebehu správneho konania došlo k zániku zodpovednosti za priestupok. Z tohto dôvodu správny súd v prvom výroku zrušil napadnuté rozhodnutie podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „SSP“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

7. O náhrade trov konania vo vzťahu k žalobcovi správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 3 písm. a) SSP. Správny súd mal za to, že v danom prípade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nemôže byť žalobcovi náhrada trov konania priznaná. V danom prípade totiž skutkové okolnosti, pre ktoré bolo rozhodnutie žalovaného zrušené, nevyvolal žalovaný, ale práve naopak, svojim správaním ich v určitom smere zapríčinil žalobca. K zrušeniu napadnutého rozhodnutia došlo výlučne z dôvodu, že bolo preukázané, že žalobca nebol v čase doručovania napadnutého rozhodnutia prítomný v mieste doručovania. Žalobca pritom mal objektívnu vedomosť o tom, že sa voči nemu vedie priestupkové konanie, čo vyplýva napríklad zo správy o výsledku objasňovania priestupku zo dňa 11. novembra 2016, v ktorej žalobca uviedol, že sa vyjadrí na dopravnom inšpektoráte a pokutu nezaplatil namieste. Ďalej z úradného záznamu zo dňa 2. marca 2017 Okresného dopravného inšpektorátu Bratislava III vyplýva, že sa vedúci K.. S.. S. H. telefonicky kontaktoval so žalobcom, ktorý tvrdil, že na adrese

trvalého pobytu poštu preberá. Napriek tomu z celého administratívneho spisu vyplýva, že žiadnu poštovú zásielku, ktorá mu bola adresovaná na jeho adresu pobytu fyzicky osobne neprevzal. Z jeho vyjadrenia v tomto úradnom zázname ďalej vyplýva, že žiada, aby bol riešený na ODI Žilina, teda mal vedomosť o tom, že na ODI Žilina voči nemu prebieha priestupkové konanie, čo napokon preukazuje aj to, že proti prvostupňovému rozhodnutiu podal odvolanie, v ktorom namietal, že v čase doručovania písomnosti sa nezdržoval v mieste doručenia.

8. Zo správania sa žalobcu v celom administratívnom konaní podľa správneho súdu vyplýva, že žalobca, hoc si vedomý toho, že voči nemu sa vedie priestupkové konanie, zavádzal správny orgán o tom, že si na adrese trvalého pobytu poštu preberá, avšak na druhej strane podľa jeho vlastného tvrdenia sa na tejto adrese nezdržoval, ako to napokon preukázal aj v konaní pred správnym súdom. Správnemu orgánu ani neuviedol adresu, na ktorej by ho bolo možné zastihnúť, aby v prípade potreby mohol byť kontaktovaný správnym orgánom. Takéto správanie sa žalobcu nie je možné nazvať inak ako obštrukčné. Okrem toho z úradného záznamu Okresného riaditeľstva PZ v Žiline zo dňa 9. februára 2017 vyplýva, že v telefonickom rozhovore žalobca uviedol, že sa neustále pracovne zdržiava v Bratislave, avšak kontaktnú adresu neuviedol. Aj z uvedeného vyplýva, že žalobca nemal v úmysle riadne spolupracovať so správnym orgánom na prejednaní jeho priestupku, keďže neuviedol kontaktnú adresu, na ktorej sa fakticky zdržiava.

9. V zmysle § 51 zákona o priestupkoch aj na konanie o priestupkoch sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, teda aj § 4 ods. 1 Správneho poriadku, podľa ktorého účastníci konania spolupracujú so správnymi orgánmi v priebehu celého konania, ako jedno zo základných pravidiel konania, upravujúce postavenie a úlohu fyzickej osoby v administratívnom konaní. Na zabezpečenie spolupráce účastníka konania so správnym orgánom totiž slúžia aj procesné povinnosti účastníka, a to okrem iného aj jeho povinnosť oznámiť správnemu orgánu, kde sa zdržiava, resp. preberá zásielky. Pokiaľ žalobca túto skutočnosť správnemu orgánu oznámil (že preberá zásielky na adrese trvalého pobytu) a miesto jeho skutočného zdržiavania sa neoznačil, potom sa javí ako účelové konanie žalobcu nepreberanie si týchto zásielok a následné argumentovanie práve touto skutočnosťou. Za takýchto špecifických skutkových okolností potom nie je možné vyčítať žalovanému, že doručoval napadnuté rozhodnutie na adresu jeho trvalého pobytu. Podľa názoru súdu, teda v danom prípade existoval dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý bolo potrebné rozhodnúť o nepriznaní náhrady trov konania u žalobcu, aj keď bol procesne úspešný.

II.

Argumentácia účastníkov v kasačnom konaní

10. Proti rozsudku správneho súdu podal v zákonnej lehote žalobca (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP v časti, v ktorej správny súd nepriznal žalobcovi právo na náhradu trov konania. Sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd rozhodnutie správneho súdu v časti výroku o trovách zmenil tak, že žalobca má voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

11. Sťažovateľ mal za to, že napriek tomu, že bol vo veci samej úspešný, súd napadnutým rozsudkom mu nepriznal náhradu trov konania s odvolaním sa na údajné dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré mali spočívať v tom, že sťažovateľ mal zavádzať správny orgán o tom, že si na adrese trvalého pobytu poštu preberá, avšak na druhej strane sa podľa jeho vlastného tvrdenia na tejto adrese nezdržoval, ako to mal preukázať v konaní pred správnym súdom. Uvedené tvrdenie súdu je nesprávne, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, dokonca mu aj odporuje. Zároveň sa opiera o listiny, ktoré ani nemôžu byť dôkazom a zároveň ani neboli ako dôkaz vôbec vykonané. Sťažovateľ ani nemal možnosť sa k takejto eventualite (k údajnému zavádzaniu správneho orgánu) v konaní pred súdom ani vyjadriť, keďže táto otázka ani nebola vôbec nastolená (a dozvedel sa o nej až z rozsudku), čím súd nesprávnym procesným postupom znemožnil sťažovateľovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Nesprávnosť právneho posúdenia vidí sťažovateľ v tom, že nezákonnosť rozhodnutia žalovaného mu nemožno dávať za vinu. Nezákonnosť rozhodnutia žalovaného bola konštatovaná z dôvodu, že predmetné rozhodnutie nebolo možné doručiť žalobcovi. Sťažovateľ nerobil žiadne obštrukcie pri doručovaní tohto rozhodnutia a ani ich nemohol robiť. Po ukončení štúdia sa v letných mesiacoch rozhodol odísť s vtedajšou priateľkou na dovolenku. V tom čase nemohol tušiť, že mu dňa 28. júna

2017 bude doručovaná zásielka. Sťažovateľ sa z dovolenky vrátil vo večerných hodinách dňa 17. júla 2020. Je teda zrejmé, že rozhodnutie žalovaného nebolo zrušené preto, že sa ho žalobcovi nepodarilo doručiť pre jeho obštrukcie, ale preto, že sa ho žalobcovi nepodarilo doručiť z dôvodu, že bol na dovolenke v zahraničí. Navyše skutočnosť, či žalovaný zavinil zrušenie rozhodnutia alebo nie, nie je dôvodom na nepriznanie náhrady trov konania voči žalovanému v zmysle § 167 SSP.

13. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že hoci správny súd v rozsudku uvádza, že sa nezaoberal ďalšími žalobnými dôvodmi, z odôvodnenia rozsudku (vrátane súdneho a administratívneho spisu) je zrejmé, že napadnuté správne rozhodnutie trpelo ďalšími nezákonnosťami, pre ktoré by inak muselo byť zrušené. Konkrétne sťažovateľ poukázal na to, že nebol predvolaný na ústne pojednávanie v konaní pred prvostupňovým orgánom. Nezákonnosť napadnutého rozhodnutia spočívala aj v tom, že doručovateľ pochybil, keď zásielku vydal osobe, ktorá nebola oprávnená ju prevziať. Pre úplnosť sťažovateľ poukázal na to, že jediný dôvod, prečo v splnomocnení vylúčil preberanie zásielok zasielaných správnymi orgánmi, bol ten, že si od svojho otca (splnomocnená osoba) požičiaval osobné motorové vozidlo, a preto nemal záujem na tom, aby jeho otec vedel o tom, či sa voči nemu vedú prípadné priestupkové konania, najmä z dôvodu, že prípadná vedomosť jeho otca o nich, by ho mohla pripraviť o možnosť užívať predmetné vozidlo (a to, či sú tie konania nedôvodné, to sa už jeho otcovi ani nedá vysvetliť).

14. Súd v bode 23. odôvodnenia rozsudku naznačil, že sťažovateľ sa na adrese svojho trvalého pobytu nemal zdržiavať vôbec - nielen počas doručovania žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného. To však zo súdneho spisu nevyplýva, sťažovateľ to nikdy netvrdil a už vôbec túto skutočnosť nedokazoval. Sťažovateľ v súdnom konaní dokazoval len to, že sa v čase doručovania napadnutého správneho rozhodnutia zdržiaval mimo miesta trvalého pobytu, a to z dôvodu jeho dovolenky v zahraničí. Navyše, zo samostatných tvrdení sťažovateľa, ako aj z vykonaného dokazovania vyplýva, že sa inak v mieste trvalého pobytu zdržiaval. Naznačená požiadavka súdu, aby si sťažovateľ zabezpečil preberanie zásielok všade, kde sa čo i len trochu zdržiava, je úplne nelogická.

15. Správny súd uviedol, že ešte dňa 2. marca 2017 bola priestupková vec na Okresnom dopravnom inšpektoráte Bratislava III a až následne vec bola postúpená do Žiliny - po tom, čo sťažovateľ uviedol, že mu majú doručovať veci do Žiliny. Súd práve na základe tohto tvrdenia odôvodnil, že sťažovateľ konal obštrukčne, a preto ako úspešnému účastníkovi nepriznal náhradu trov konania. Správne orgány v danom priestupkovom konaní po uvedenom oznámení (že majú doručovať do Žiliny) doručovali sťažovateľovi výlučne 3 zásielky (predvolanie na pojednávanie a rozhodnutia v správnom konaní), pričom správny súd dal sťažovateľovi za vinu, že predmetné rozhodnutia osobne neprevzal. Keďže sťažovateľ doma našiel prvostupňové rozhodnutie (a nesprával sa obštrukčne), podal proti nemu odvolanie. Predvolanie na pojednávanie však nenašiel. Záverom poukázal na to, že aj z dôvodu skutočnosti, že sa od marca 2017 pripravoval na štátne skúšky, je zrejmé, že sa zväčša musel nachádzať v Žiline.

16. Správny súd sa v bode 23. odôvodnenia rozsudku opiera o listiny, ktoré ako dôkaz vôbec na pojednávaní nevykonal, pričom zároveň ide o listiny, ktoré ako dôkaz ani nemôžu byť použité. Konkrétne sťažovateľ namietal pravdivosť údajného úradného záznamu zo dňa 9. februára 2017, ku ktorému nemal možnosť sa vyjadriť. Z odôvodnenia rozsudku sa možno domnievať, že súd z dôvodu, že medzičasom zanikla zodpovednosť za údajný priestupok, sa sťažovateľa snažil nejakým spôsobom potrestať za tento priestupok, ktorý inak už nebude môcť byť prejednaný. Súd aj v súdnom konaní zvyšoval náklady sťažovateľa, napr. uložil mu povinnosť zložiť preddavok na svedecké výpovede, hoci svedecká výpoveď nebola vôbec pre konanie podstatná, nakoľko z listín predložených sťažovateľom (výpisu z účtu a pod) vyplývalo, že neboli splnené podmienky na uplatnenie fikcie doručenia žalobou napadnutého správneho rozhodnutia - s tým, že o tieto náklady môže prísť, keďže mu neprizná ich náhradu.

17. Vzhľadom na porušovanie povinností doručovateľa nemožno usudzovať, že sa sťažovateľ vyhýbal doručovaniu a že jeho konanie by malo byť dôvodom hodným osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov konania. Hoci tu sťažovateľ uvádza nové skutočnosti, ktoré neboli uplatnené pred správnym súdom, sťažovateľ reálne nemal možnosť ich uplatniť skôr, nakoľko skutočnosti hodné osobitného zreteľa sa na správnom súde neprejednávali a ani nebolo naznačené, že by mohli byť aplikovateľné (pričom ani neboli relevantné pre rozhodnutie vo veci samej).

18. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sa v plnej miere stotožňuje so závermi správneho súdu, uvedenými v napadnutom rozsudku a poukázal na to, že tak ako sťažovateľ, aj jeho brat opakovane robia obštrukcie pri doručovaní úradných písomností.

19. Sťažovateľ sa v replike k vyjadreniu žalovaného vyhradil voči tvrdeniam o obštrukciách sťažovateľovho brata pri doručovaní písomností.

III.

Posúdenie kasačného súdu

20. Dňa 1. januára 2021 nadobudla účinnosť novela Ústavy Slovenskej republiky, ústavný zákon č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorou bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (čl. 143 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). K 1. augustu 2021 prevzal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „kasačný súd“ alebo „NSS SR“) kasačnú agendu správneho kolégia NS SR v správnom súdnictve, vrátane prerokúvanej veci (čl. 154g ods. 4, 5 a 6 Ústavy v spojení s § 101e ods. 1 a 2 a § 8a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). V súlade s rozvrhom práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2021 bola prerokúvaná vec pridelená náhodným výberom na rozhodnutie senátu 3S a bola v kasačnom konaní vedená pod pôvodnou spisovou značkou.

21. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP), má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP, § 441 SSP a § 453 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

22. Pri zodpovedaní námietok sťažovateľa kasačný súd zohľadňoval aj rozhodovaciu činnosť NS SR. Keďže odo dňa 1. augusta 2021 došlo k prechodu kompetencií zo správneho kolégia NS SR na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (čl. 154g ods. 4, 5 a 6 Ústavy v spojení s § 101e ods. 1 a 2 a § 8a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), vychádzajúc z účelu zabezpečenia kontinuity rozhodovacej činnosti, z právnej istoty a ochrany legitímnych očakávaní založených aj na ustálenej rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít (§ 5 ods. 1 SSP v spojení s čl. 2 ods. 1 až 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov) sa kasačný súd naďalej považuje za viazaný doterajšou rozhodovacou činnosťou správneho kolégia NS SR, vrátane jeho veľkého senátu.

23. Kasačný súd sa zaoberal výlučne otázkou posúdenia nepriznania náhrady trov konania sťažovateľovi. Z uvedeného dôvodu sa nezaoberal otázkami, súvisiacimi s meritórnym posúdením veci správnym súdom. Čo sa týka obštrukcií, ktoré mal sťažovateľ robiť pri doručovaní správnych rozhodnutí a skutočnosti, týkajúcej sa vedomosti jeho otca o tom, či sú voči nemu vedené priestupkové konania, kasačný súd tieto otázky necháva na sebareflexii sťažovateľa samého. Rovnako sa kasačný súd nezaoberal ani otázkami týkajúcimi sa doručovania písomností bratovi sťažovateľa, nakoľko tieto s predmetnou vecou nesúvisia.

24. Sťažovateľovi je možné dať za pravdu v tom, že na účely priznania náhrady trov konania mu nemožno dať za vinu nezákonnosť rozhodnutia žalovaného. K dôvodom osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania podľa § 167 ods. 3 písm. a) SSP odborná spisba uvádza: „Dôvody hodné osobitného zreteľa (ani výnimočné okolnosti) zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu správneho súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2MCdo 17/2009, sp. zn. 5Cdo 67/2010 či sp. zn. 3MCdo 46/2012410) ustanovenie § 167 ods. 3 písm. a) SSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je správny súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri ustanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnúť. Ustanovenie § 167 ods. 3 písm. a) SSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnúť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Účastníkovi, ktorý mal

vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa tohto ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dosah rozhodnutia o určitom druhu nárokov konaní...

...Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa správny súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery účastníkov konania (teda nielen toho účastníka, ktorého by podľa všeobecných ustanovení zaťažovala povinnosť nahradiť trovy konania, ale aj toho účastníka, ktorého majetková sféra by bola výnimočným nepriznaním náhrady trov dotknutá) a všímať si aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov konania k uplatneniu ochrany na správnom súde, a ich postoj v konaní...“ (Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 817-818).

25. S vyššie uvedeným konštatovaním sa kasačný súd v plnej miere stotožňuje. Správny súd nemá neobmedzenú právomoc rozhodnúť o nepriznaní práva na náhradu trov konania v prípade, ak mal žalobca plný úspech v konaní. Nepriznaním náhrady trov konania, v prípade neúspechu žalovaného, nemožno nepriamo uplatňovať princíp materiálnej spravodlivosti. Sťažovateľ mal plný úspech v konaní z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v prekluzívnej lehote, a teda skutočnosť, či robil obštrukcie pri doručovaní v administratívnom konaní, nemôže byť dôvodom pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania. Ústavný súd SR vo svojej rozhodovacej činnosti (viď napr. nález Ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 10/2013) považoval takýto postup za porušenie práv sťažovateľa na súdnu ochranu, keďže obsahom tohto práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robbins v. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997). Rovnako z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, že by sa správny súd akýmkoľvek spôsobom zaoberal sťažovateľovými osobnými, sociálnymi, či majetkovými pomermi.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 2Sžo/119/2009 už riešil otázku, týkajúcu sa práva na náhradu trov súdneho konania pri prieskume nezákonného rozhodnutia o priestupku, pričom uviedol: „Správny orgán nerozhodol o priestupku v zákonnej lehote, v dôsledku čoho došlo k zániku zodpovednosti za priestupok a na túto právnu skutočnosť je správny orgán povinný prihliadať priamo zo zákona. Skutočnosť, že uplynula zákonná lehota na prejednanie priestupku, nemôže byť na ťarchu žalobcom v tom zmysle, že ak správny orgán nepostupuje v zmysle zákona a o priestupku právoplatne rozhodne, súd v istom zmysle kompenzuje sankciu, ktorá by bola uložená v prípade včasného prejednanja priestupku správnym orgánom, tým, že neprizná žalobcom právo na náhradu trov konania, teda na náhradu výdavkov, ktoré mali žalobcovia v súvislosti s tým, že sa domáhali zrušenia nezákonného rozhodnutia správneho orgánu na súde. Takýto postup súdu by bolo možné považovať za určitý druh trestu pre žalobcov, ktorý však nemá opodstatnenie v zákone. Aj samotný zákon o priestupkoch spája nedodržanie lehoty na prejednanie priestupku so zánikom zodpovednosti za priestupok, pričom už páchatel'a priestupku žiadnym náhradným spôsobom nesankcionuje.“

27. S vyššie uvedeným právnym názorom Najvyššieho súdu SR sa kasačný súd v plnej miere stotožňuje. V tejto súvislosti tiež poukazuje na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1059/22, ktorý v prípade vrátenia súdneho poplatku úspešnému účastníkovi konania uviedol: „...správni soudy zásadne disponují diskreční pravomocí při rozhodování o náhradě nákladů řízení a jsou povinny zkoumat, zda neexistují zvláštní okolnosti, k nimž je třeba při stanovení povinnosti k náhradě nákladů řízení výjimečně přihlédnout. Takovou zvláštní okolností však nemůže být situace, kdy straně, která úspěšně a aktivně bránila svá práva proti nezákonnému rozhodnutí orgánu veřejné moci, nebyl neúspěšným správním orgánem kompenzován zaplacený soudní poplatek. V takové situaci je nepřiznání náhrady nákladů řízení v podobě zaplaceného soudního poplatku porušením práva na soudní ochranu z důvodů výše uvedených.“

28. Na záver dáva kasačný súd do pozornosti správneho súdu postoj odbornej spisby vo vzťahu k uplatňovaniu moderačného práva: „Ak správny súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorý z účastníkov konania navrhne, musí správny súd umožniť druhému účastníkovi, aby sa k tomu vyjadril (k zámeru aj k dôkazom). Nie je možné, aby správny súd dospel k vnútornému presvedčeniu, že je potrebné aplikovať ustanovenie § 167 ods. 3 písm. a) SSP a účastníkovi, ktorý by inak trovy získal, to neoznámil a tento by sa to dozvedel až z rozhodnutia. Správny súd v prípade použitia ustanovenia § 167 ods. 3 písm. a) SSP je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci účastníkom konania vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia [pozri k tomu rozsudok ESLP Čepek v. Českej republike (sťažnosť č. 9815/10), ako aj nálezy Ústavního soudu ČR, sp. zn. Pl. ÚS 46/13 a sp. zn. I. ÚS 1593/15]. Účastník konania má teda právo byť explicitne vyzvaný,

aby včas k prípadnej aplikácii § 167 ods. 3 písm. a) SSP vyjadril svoje stanovisko.“ (Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 819).

IV.

Záver

29. Sumarizujúc vyššie uvedené skutočnosti dospel kasačný súd k tomu záveru, že druhý výrok napadnutého rozsudku zasahuje do práva sťažovateľa na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f) SSP) a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP). Kasačný súd preto postupom podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil II. výrok rozsudku správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prvý výrok napadnutého rozsudku zostáva naďalej platný.

30. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne v ďalšom konaní správny súd (§ 467 ods. 3 SSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (§ 463 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.